

కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ జూలై 23, 2024 మంగళవారం కేంద్ర బడ్జెట్ 2024ను ప్రవేశపెట్టారు. మోదీ 3.0 ప్రభుత్వ హయాంలో మొదటి బడ్జెట్లోని దృష్టి సారించిన నాలుగు ప్రధాన అంశాలను ఆమె నొక్కి చెప్పారు. అవి:

1. 'గరీబ్' (పేద),
2. యువ' (యువత),
3. 'అన్నదాత' (రైతు) మరియు
4. 'నారి' (మహిళలు).

తన 7వ కేంద్ర బడ్జెట్ ప్రసంగంలో, ఆర్థిక మంత్రి ఈ ఏడాది బడ్జెట్ తొమ్మిది ప్రాధాన్యతలపై నిరంతర ప్రయత్నాలను అంచనా వేస్తున్నట్లు నొక్కి చెప్పారు అవి : ఉత్పాదకత & వ్యవసాయంలో పునరుద్ధరణ, ఉపాధి & నైపుణ్యం, సమ్మిలిత మానవ వనరుల అభివృద్ధి & సామాజిక న్యాయం, తయారీ & సేవలు, పట్టణ అభివృద్ధి, ఇంధన భద్రతలు, మౌలిక సదుపాయాలు, ఆవిష్కరణలు, R&D మరియు తదుపరి తరం సంస్కరణలు.

పోటీ పరీక్షల యొక్క ఏ దశకైనా, ముఖ్యంగా APPSC, TSPSC మరియు UPSC యొక్క సెలబ్స్లో బడ్జెట్ చాలా ముఖ్యమైన భాగం కాబట్టి, బడ్జెట్ 2024 ప్రకటనల యొక్క ముఖ్య సూచనలు మరియు ముఖ్యాంశాలు ఇక్కడ పొందవచ్చు.

[Economic Survey 2024, Download PDF](#)

## 2024-25 బడ్జెట్ అంచనాలు:

- రుణాలు కాకుండా మొత్తం రసీదులు: `32.07 లక్షల కోట్లు.
- మొత్తం వ్యయం: `48.21 లక్షల కోట్లు.
- నికర పన్ను రసీదు: `25.83 లక్షల కోట్లు.
- ఆర్థిక లోటు: జిడిపిలో 4.9 శాతం.
- వచ్చే ఏడాది ద్రవ్యలోటు 4.5 శాతానికి చేరుకోవాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ద్రవ్యోల్బణం తక్కువగా, స్థిరంగా మరియు 4% లక్ష్యం వైపు కదులుతోంది; ప్రధాన ద్రవ్యోల్బణం (ఆహారేతర, ఇంధనేతర) 3.1%.
- బడ్జెట్ ఉపాధి, నైపుణ్యం, MSMEలు మరియు మధ్యతరగతిపై దృష్టి పెడుతుంది.

## 1. వ్యవసాయం

- కేటాయింపు: 2023-24 కేంద్ర బడ్జెట్లో వ్యవసాయం మరియు అనుబంధ రంగాలకు 1.52 లక్షల కోట్లు కేటాయించారు. నూతన తోడ్పాటు: 32 క్షేత్రాలు మరియు ఉద్యానవన పంటల కొత్త 109 రకాల అధిక దిగుబడినిచ్చే మరియు వాతావరణాన్ని తట్టుకోగల వంగడాలను రైతులకు అందించనున్నారు.
- సేచురల్ ప్రీమింగ్: రాబోయే రెండేళ్లలో దేశవ్యాప్తంగా 1 కోటి మంది రైతులు ప్రకృతి వ్యవసాయంలోకి ప్రవేశించనున్నారు. ప్రభుత్వం 10,000 అవసరాల ఆధారిత బయోఇన్పుట్ పరిశోధనా కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేస్తుంది.
- వ్యవసాయం కోసం డిజిటల్ పబ్లిక్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ (DPI): రాష్ట్రాల భాగస్వామ్యంతో ప్రభుత్వం మూడేళ్లలో DPI అమలును సులభతరం చేస్తుంది. ఐదు రాష్ట్రాల్లో జన్ సమర్థ్ ఆధారిత కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డులను ప్రభుత్వం ప్రారంభించనుంది.

## 2. ఉపాధి మరియు నైపుణ్యం

విద్య, ఉపాధి, నైపుణ్యం కోసం ప్రభుత్వం రూ.1.48 లక్షల కోట్లు ప్రకటించింది. 2 లక్షల కోట్ల రూపాయలతో 4.1 కోట్ల మంది యువతకు ఉపాధి కల్పించడానికి మరియు ప్రయోజనం చేకూర్చడానికి ఐదు పథకాలను ప్రవేశపెడుతుంది.

మూడు కొత్త ఉద్యోగుల-అనుసంధాన ప్రోత్సాహక పథకాలు ప్రారంభించబడతాయి:

కేంద్ర బడ్జెట్ 2024 ముఖ్యమైన అంశాలు

- పథకం-1: 210 లక్షల మంది యువకులకు ప్రయోజనం చేకూరుతుందని అంచనా వేస్తున్నారు. మొదటి సారి ఉద్యోగంలో చేరిన వారికి ఒక నెల జీతం ప్రత్యక్ష ప్రయోజన బదిలీకి పథకం A మద్దతు ఇస్తుంది.
- పథకం-2 తయారీ రంగంలో ఉద్యోగాల సృష్టికి సంబంధించినది. దీని వల్ల 30 లక్షల మంది యువతకు, వారి యజమానులకు ప్రయోజనం చేకూరుతుందని అంచనా.
- పథకం-3 అన్ని రంగాలలో అదనపు ఉద్యోగులను కవర్ చేసే యజమాని-కేంద్రీకృత పథకం. ఈ పథకం 50 లక్షల మందికి అదనపు ఉపాధిని కల్పిస్తుందని అంచనా.
- రాష్ట్రాలు మరియు పరిశ్రమల సహకారంతో నైపుణ్యం కోసం ప్రభుత్వం కొత్త కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకాన్ని కూడా ప్రకటించింది. ఈ పథకంలో భాగంగా 20 లక్షల మంది యువతకు ఐదేళ్లలో నైపుణ్యం లభిస్తుంది.
- 5 సంవత్సరాలలో 1 కోటి మంది యువతకు 500 టాప్ కంపెనీలలో ఇంటర్నల్ షిప్ కోసం కొత్త పథకం

**విద్య:**

- దేశీయ విద్యాసంస్థల్లో ఉన్నత విద్య కోసం విద్యార్థులకు రూ.10 లక్షల విద్యా రుణాలను ప్రభుత్వం అందిస్తుంది.
- ఈ ప్రయోజనం కోసం ఈ-చోదర్లు ప్రతి సంవత్సరం ఒక లక్ష మంది విద్యార్థులకు నేరుగా రుణ మొత్తంలో 3 శాతం వార్షిక వడ్డీ రాయితీకి ఇవ్వబడతాయి.
- వెయ్యి పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థలు అప్ గ్రేడ్ చేయబడతాయి మరియు రూ.7.5 లక్షల వరకు రుణాలను సులభతరం చేయడానికి మోడల్ స్కీమ్ లోన్ స్కీమ్ సవరించబడుతుంది. ఇది సంవత్సరానికి 25,000 మంది విద్యార్థులకు సహాయం చేస్తుంది. బీహార్ లో వైద్య కళాశాలలు, క్రీడా సంస్థలు నిర్మిస్తారు.

**స్టైలు**

- వర్కింగ్ ఉమెన్స్ హాస్టల్స్ మరియు పగటిపూట శిశు సంరక్షణ కేంద్రాల ఏర్పాటు ద్వారా శ్రామిక శక్తిలో మహిళలు అధిక భాగస్వామ్యాన్ని సులభతరం చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలను ప్రకటించింది.
- ఇతర చర్యలలో మహిళల-నిర్దిష్ట నైపుణ్య కార్యక్రమాలు మరియు మహిళల నేతృత్వంలోని SHG (స్వయం-సహాయ సమూహాలు) సంస్థలకు మార్కెట్ అనుసంధానం ప్రోత్సహించడం ఉన్నాయి.
- మహిళల నేతృత్వంలోని అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి, మహిళలు మరియు బాలికలకు ప్రయోజనం చేకూర్చే పథకాల కోసం రూ. 3 లక్షల కోట్లకు పైగా కేటాయించబడింది.
- మహిళలు కొనుగోలు చేసే ఆస్తులకు తక్కువ స్టాంప్ డ్యూటీ రేట్లను అందించేలా రాష్ట్రాలను ప్రోత్సహించాలని ప్రభుత్వం కోరుతోంది.



Adda247 APP

**3. మానవ వనరుల అభివృద్ధి మరియు సామాజిక న్యాయం**

**పూర్వోదయ**

బీహార్, జార్ఖండ్, పశ్చిమ బెంగాల్, ఒడిశా మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ లను కవర్ చేస్తూ దేశంలోని తూర్పు ప్రాంతం యొక్క సర్వతోముఖాభివృద్ధికి ప్రణాళిక. ఇది మానవ వనరుల అభివృద్ధి, మౌలిక సదుపాయాలు మరియు వికసిత భారతను సాధించడానికి ఈ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి యంత్రంగా మార్చడానికి ఆర్థిక అవకాశాల కల్పనను అందజేస్తుంది.

అమృత్సర్ కోల్ కతా ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ గయా వద్ద పారిశ్రామిక నోడ్ అభివృద్ధికి తోడ్పడుతుంది  
రహదారి కనెక్టివిటీ ప్రాజెక్టుల అభివృద్ధి, అవి (1) పాట్నా-పూర్నియా ఎక్స్ ప్రెస్ వే, (2) బక్సర్-భాగల్పూర్ ఎక్స్ ప్రెస్ వే, (3) బుద్ధగయ, రాజ్ గిరి, వైశాలి మరియు దర్భంగా స్పర్స్, మరియు (4) బక్సర్ వద్ద గంగా నదిపై అదనపు 2-లేన్ వంతెన మొత్తం వ్యయం 26,000 కోట్లు.

### ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం

బహుపాక్షిక అభివృద్ధి ఏజెన్సీల ద్వారా ప్రత్యేక ఆర్థిక సహాయం. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ. 15,000 కోట్లు కేటాయింపు, రాబోయే సంవత్సరంలో అదనపు మొత్తాలతో ఏర్పాటు చేయనున్నారు. పోలవరం నీటిపారుదల ప్రాజెక్టును త్వరగా పూర్తి చేసేందుకు నిధులు సమకూర్చేందుకు పూర్తిగా కట్టుబడి ఉండడం. విశాఖపట్నం-చెన్నై ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ లోని కొప్పర్తి నోడ్ లో నీరు, విద్యుత్, రైల్వేలు మరియు రోడ్లు మరియు హైదరాబాద్-బెంగళూరు పారిశ్రామిక కారిడార్ లోని ఓర్వకల్ నోడ్ లో నీరు, విద్యుత్, రైల్వేలు మరియు రోడ్లు వంటి అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాల కోసం నిధులు మంజూరు చేయబడతాయి.

### ప్రధాన మంత్రి జన్మాతీయ ఉన్నత గ్రామ అభియాన్

గిరిజన వర్గాల సామాజిక-ఆర్థిక స్థితిని మెరుగుపరచడం కోసం ప్రారంభించబడింది (గిరిజన-మెజారిటీ గ్రామాలు మరియు ఆకాంక్ష జిల్లాల్లో.)

### ఈశాన్య ప్రాంతం

NERలో ఇండియా పోస్ట్ పేమెంట్ బ్యాంక్ యొక్క 100 కంటే ఎక్కువ శాఖల ఏర్పాటు.

## 4. తయారీ మరియు సేవలు

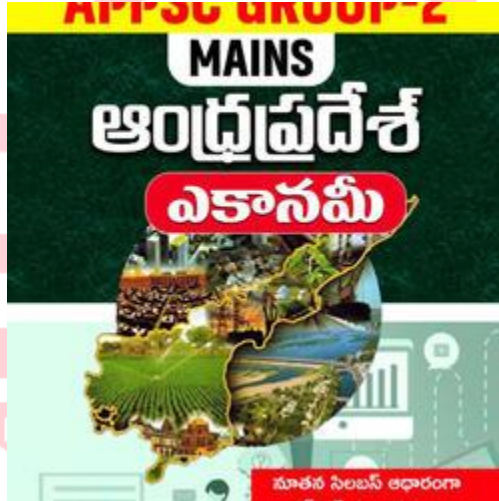
### MSMEల కోసం

- MSMEలు అభివృద్ధి చెందడానికి మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా పోటీపడేందుకు వారికి పైనాన్సింగ్, రెగ్యులేటరీ మార్పులు మరియు సాంకేతిక మద్దతుతో కూడిన ప్యాకేజీని రూపొందించడం.
- ఉత్పాదక రంగంలోని MSMEల కోసం క్రెడిట్ గ్యారెంటీ స్కీమ్ (కోలేటరల్ లేదా థర్డ్-పార్టీ గ్యారెంటీ లేకుండా యంత్రాలు మరియు పరికరాల కొనుగోలు కోసం) మరియు విడిగా ఏర్పాటు చేయబడిన సెల్ఫ్-పైనాన్సింగ్ గ్యారెంటీ ఫండ్ (ప్రతి దరఖాస్తుదారునికి అందించడానికి, ₹ 100 కోట్ల వరకు కవర్ హామ్)
- MSME ఋణం కోసం కొత్త అసెస్ మెంట్ మోడల్ — పబ్లిక్ సెక్టర్ బ్యాంకులు బాహ్య మదింపుపై ఆధారపడే బదులు ఋణం కోసం MSMEలను అంచనా వేయడానికి తమ అంతర్గత సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించుకుంటాయి.
- ఒత్తిడి కాలంలో MSMEలకు క్రెడిట్ సపోర్ట్ — తమ నియంత్రణకు మించిన కారణాల వల్ల 'ప్రత్యేక ప్రస్తావన ఖాతా' (SMA) దశలో ఉండటం వలన, MSMEలు తమ వ్యాపారాన్ని కొనసాగించడానికి మరియు NPA(నిరర్థక ఆస్తి) దశలోకి రాకుండా ఉండటానికి క్రెడిట్ అవసరం.
- 'తరుణ్' కేటగిరీ కింద మునుపటి రుణాలను పొంది విజయవంతంగా తిరిగి చెల్లించిన వ్యాపారవేత్తలకు - ముద్ర రుణాల పరిమితి ప్రస్తుత రూ. 10 లక్షల నుంచి రూ. 20 లక్షలకు పెంచబడుతుంది.
- TREDIS ప్లాట్ ఫారమ్ లో తప్పనిసరి ఆన్ బోర్డింగ్ కోసం కొనుగోలుదారుల టర్నోవర్ డ్రెపోల్డ్స్ రూ. 500 కోట్ల నుండి రూ. 250 కోట్లకు తగ్గించడం.
- SIDBI 3 సంవత్సరాలలో అన్ని ప్రధాన MSME క్లస్టర్లకు సేవలను అందించడానికి దాని పరిధిని విస్తరించడానికి కొత్త శాఖలను తెరుస్తుంది మరియు వారికి నేరుగా క్రెడిట్ ను అందిస్తుంది.
- 50 బహుళ-ఉత్పత్తి ఆహార యూనిట్ల ఏర్పాటుకు మరియు NABL అక్రిడిటేషన్ తో 100 ఆహార నాణ్యత మరియు భద్రతా పరీక్ష ల్యాబ్ల ఏర్పాటుకు ఆర్థిక సహాయం సులభతరం చేయబడుతుంది.

- MSMEలు మరియు సాంప్రదాయ కళాకారులు తమ ఉత్పత్తులను అంతర్జాతీయ మార్కెట్లలో విక్రయించేందుకు వీలుగా ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్-భాగస్వామ్య (PPP) మోడల్లో E-కామర్స్ ఎగుమతి కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి.

### తయారీ & సేవల రంగాల ప్రమోషన్ కోసం

- 5 సంవత్సరాలలో 1 కోటి యువతకు 500 అగ్ర కంపెనీలలో ఇంటర్నల్ షిప్ సదుపాయం. (కంపెనీలు వారి CSR నిధుల నుండి శిక్షణ ఖర్చు మరియు ఇంటర్నల్ షిప్ ఖర్చులో 10 శాతం భరించాలని భావిస్తున్నారు.)
- రాష్ట్రాలు మరియు ప్రైవేట్ రంగ భాగస్వామ్యంతో 100 నగరాల్లో లోదా సమీపంలోని పూర్తి మౌలిక సదుపాయాలతో పెట్టుబడికి సిద్ధంగా ఉన్న “ప్లగ్ అండ్ ప్లే” పారిశ్రామిక పార్కుల అభివృద్ధిని ప్రభుత్వం సులభతరం చేస్తుంది.
- పారిశ్రామిక కార్మికుల కోసం డార్మిటరీ తరహా వసతితో కూడిన అద్దె గృహాలు.
- క్రెడిట్, ఇ-కామర్స్, విద్య, ఆరోగ్యం, చట్టం మరియు న్యాయం, లాజిస్టిక్స్, MSME, సేవల పంపిణీ మరియు పట్టణ పాలన రంగాలలో డిజిటల్ పబ్లిక్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అప్లికేషన్లు ప్రతిపాదించబడ్డాయి.
- దేశీయ ఉత్పత్తి, కీలకమైన ఖనిజాల రీసైక్లింగ్ మరియు కీలకమైన ఖనిజ ఆస్తుల విదేశీ సేకరణ కోసం క్రిటికల్ మినరల్ మిషన్ ఏర్పాటు చేయబడుతుంది.
- సెంటర్ ఫర్ ప్రాసెసింగ్ యాక్సిలరేటెడ్ కార్పొరేట్ ఎగ్జిట్ (C-PACE) సేవలు పొడిగించబడతాయి.
- మైనింగ్ కోసం ఆఫ్షోర్ బ్లాకుల మొదటి విడత వేలాన్ని ప్రభుత్వం ప్రారంభించనుంది.
- IBC పర్యావరణ వ్యవస్థ కోసం ఇంటిగ్రేటెడ్ టెక్నాలజీ ప్లాట్ఫారమ్ ఏర్పాటు చేయబడుతుంది.
- IBCకి తగిన మార్పులు, సంస్కరణలు మరియు ట్రిబ్యూనల్ మరియు అప్పీలేట్ ట్రిబ్యూనళ్లను బలోపేతం చేయడం ద్వారా దివాలా పరిష్కారాన్ని వేగవంతం చేయడం ప్రారంభించబడుతుంది.



## 5. అర్బన్ డెవలప్ మెంట్

### PM-AWAS యోజన అర్బన్ 2.0

- ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన అర్బన్ 2.0 ₹10 లక్షల కోట్ల పెట్టుబడి ద్వారా 1 కోటి పట్టణ పేద మరియు మధ్యతరగతి కుటుంబాల గృహ అవసరాలను తీర్చడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఇది రాబోయే 5 సంవత్సరాలలో ₹2.2 లక్షల కోట్ల కేంద్ర సహాయం పొందుతుంది.
- సరసమైన ధరలకు రుణాలను ప్రోత్సహించడానికి వడ్డీ రాయితీల కోసం ఒక యంత్రాంగం కూడా ఏర్పాటు చేయబడింది.
- అదనంగా, పెరిగిన సరఫరాతో సమర్థవంతమైన మరియు పారదర్శక అద్దె గృహాల మార్కెట్లను ప్రోత్సహించడానికి చట్టాలు మరియు నిబంధనలు అమలు చేయబడతాయి.

### నీటి సరఫరా మరియు పారిశుధ్యం

కేంద్ర బడ్జెట్ 2024 ముఖ్యమైన అంశాలు

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మరియు బహుపాక్షిక అభివృద్ధి బ్యాంకుల సహకారంతో, మేము 100 ప్రధాన నగరాలకు బ్యాంకింగ్ చొరవల ద్వారా నీటి సరఫరా, మురుగునీటి శుద్ధి మరియు ఘన వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ ప్రాజెక్టులు మరియు సేవలను ప్రోత్సహిస్తాము.
- ఈ కార్యక్రమాలలో నీటిపారుదల కోసం శుద్ధి చేసిన నీటిని ఉపయోగించడం మరియు చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలలో ట్యాంకులను నింపడం వంటివి కూడా ఉంటాయి.

### వీధి మార్కెట్లు

- ప్రధానమంత్రి స్వనిధి పథకం విజయం వీధి వ్యాపారుల జీవితాలను మార్చేసింది. రాబోయే ఐదేళ్లలో 100 వీక్లీ హాట్లు లేదా స్ట్రీట్ ఫుడ్ హాట్ల ఏర్పాటులో సహాయం చేయాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.

### స్టాంప్ డ్యూటీ

- రాష్ట్రాలు అందరికీ మితమైన ధరలకు అధిక స్టాంప్ డ్యూటీని వసూలు చేయడాన్ని కొనసాగించడానికి ప్రోత్సహించబడతాయి, అలాగే మహిళలు కొనుగోలు చేసే ఆస్తులపై ఛార్జీలను మరింత తగ్గించడాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటాయి. ఇది పట్టణ అభివృద్ధి ప్రణాళికలలో ముఖ్యమైన భాగం అవుతుంది.

## 6. ఎనర్జీ సెక్యూరిటీలు

### అణు శక్తి

- చిన్న మరియు మాడ్యులర్ న్యూక్లియర్ రియాక్టర్ల పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి

ప్రభుత్వం ప్రైవేట్ రంగ భాగస్వామ్యంతో వీటిని ఏర్పాటు చేస్తుంది:

- (1) భారత్ చిన్న రియాక్టర్ల ఏర్పాటు,
- (2) భారత్ స్మాల్ మాడ్యులర్ రియాక్టర్ పరిశోధన & అభివృద్ధి, మరియు
- (3) న్యూక్లియర్ ఎనర్జీ కోసం కొత్త టెక్నాలజీల పరిశోధన & అభివృద్ధి.

### మీకు తెలుసా?

ఇంటర్నేషనల్ అటామిక్ ఎనర్జీ ఏజెన్సీ (IAEA) ప్రకారం, SMRలు 30 MWe నుండి 300+ MWe వరకు విద్యుత్ ఉత్పత్తి సామర్థ్యంతో అధునాతన అణు రియాక్టర్లు.

### SMRలు:

స్మాల్ - భౌతికంగా సంప్రదాయ అణు విద్యుత్ రియాక్టర్ పరిమాణంలో కొంత భాగం.

మాడ్యులర్ - సిస్టమ్లు మరియు భాగాలను ఫ్యాక్టరీలో సమీకరించడం మరియు సంస్థాపన కోసం ఒక ప్రదేశానికి యూనిట్గా రవాణా చేయడం సాధ్యపడుతుంది.

రియాక్టర్లు - విద్యుత్ ఉత్పత్తి లేదా ప్రత్యేక అనువర్తనం కోసం వేడిని ఉత్పత్తి చేయడానికి అణు విచ్ఛిత్తిని ఉపయోగించడం.

SMRలు చిన్న మరియు మధ్య తరహా మాడ్యులర్ రియాక్టర్లను కవర్ చేస్తాయి.

### సోలార్ పవర్ (PM సూర్య ఘర్ ముప్త బిజిలీ యోజన)

మధ్యంతర బడ్జెట్లోని ప్రకటనకు అనుగుణంగా, పీఎం సూర్య ఘర్ ముప్త బిజిలీ యోజన రూఫ్ టాప్ సోలార్ ప్లాంట్లను ఏర్పాటు చేయడం ప్రారంభించింది, దీని ద్వారా 1 కోటి గృహాలు నెలకు 300 యూనిట్ల వరకు ఉచిత విద్యుత్ను పొందేలా చేసింది.

## అధునాతన అల్ట్రా సూపర్ క్రిటికల్ థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్లు

- NTPC మరియు BHEL మధ్య జాయింట్ వెంచర్ అధునాతన అల్ట్రా సూపర్ క్రిటికల్ (AUSC) థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ల కోసం స్వదేశీ సాంకేతికత అభివృద్ధిని పూర్తి చేసింది, ఫలితంగా పూర్తి స్థాయి 800 MW వాణిజ్య ప్లాంట్ ఏర్పడింది.
- అదనంగా, ఈ ప్లాంట్ల కోసం హై-గ్రేడ్ స్టీల్ మరియు ఇతర అధునాతన మెటలర్జీ మెటీరియల్లను ఉత్పత్తి చేయడానికి స్వదేశీ సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయడం గణనీయమైన ఆర్థిక ప్రయోజనాలను అందిస్తుంది.



## 7. మౌలిక సదుపాయాలు

కేటాయింపు: ప్రభుత్వం మూలధన వ్యయం కోసం 11,11,111 కోట్లు కేటాయించింది, ఇది మన జిడిపిలో 3.4 శాతం.

ప్రధాన్ మంత్రి గ్రామ సడక్ యోజన (PMGSY): 25,000 గ్రామీణ ఆవాసాలకు అన్ని వాతావరణ కనెక్టివిటీని అందించడానికి PMGSY యొక్క 4వ దశ ప్రారంభించబడుతుంది.

నీటిపారుదల మరియు వరద నియంత్రణ: యాక్సిలరేటెడ్ ఇరిగేషన్ టెనిసిటీ ప్రోగ్రామ్ మరియు ఇతర వనరుల ద్వారా ప్రభుత్వం కోసి-మెచి ఇంట్రా-స్టేట్ లింక్ వంటి మరియు 20 ఇతర కొనసాగుతున్న మరియు కొత్త పథకాలు వంటి 11,500 కోట్ల అంచనా వ్యయాలతో కూడిన ప్రాజెక్టులకు ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తుంది.

పర్యాటకం: గయాలోని విష్ణుపాద దేవాలయం మరియు బీహార్లోని బోధ్ గయలోని మహాబోధి దేవాలయాలు కాశీ విశ్వనాథ్ ఆలయ కారిడార్ తరహాలో వాటిని ప్రపంచ స్థాయి యాత్రికులు మరియు పర్యాటక ప్రాంతాలుగా మార్చడానికి అభివృద్ధి చేయబడతాయి. రాజ్ గిర్ (బీహార్) మరియు నలంద (బీహార్) కోసం సమగ్ర అభివృద్ధి వ్యూహాలు. ఒడిశాలోని ముఖ్యమైన గమ్యస్థానాల అభివృద్ధికి సహాయం అందించబడుతుంది.

## 8. ఆవిష్కరణ మరియు పరిశోధన & అభివృద్ధి

ప్రాథమిక పరిశోధన మరియు నమూనా: ప్రాథమిక పరిశోధన మరియు నమూనా అభివృద్ధి కోసం అనుసంధాన్ నేషనల్ రీసెర్చ్ ఫండ్ను అమలు చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

స్పేస్ ఎకానమీ: రాబోయే 10 సంవత్సరాలలో అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థను 5 రెట్లు విస్తరించడానికి, ప్రభుత్వం 1000 కోట్ల వెంచర్ క్యాపిటల్ ఫండ్ను ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించింది.

## 9. తదుపరి తరం సంస్కరణలు

### గ్రామీణ & పట్టణ భూ సంబంధిత సంస్కరణలు

- (1) అన్ని భూములకు యూనిక్ ల్యాండ్ పార్సిల్ ఐడెంటిఫికేషన్ నంబర్ (ULPIN) లేదా భూ-ఆధార్ కేటాయింపు.
- (2) కాడాస్ట్రాల్ మ్యాప్ల డిజిటలైజేషన్.
- (3) ప్రస్తుత యాజమాన్యం ప్రకారం మ్యాప్ సబ్-డివిజన్ల సర్వే.
- (4) భూమి రిజిస్ట్రీ ఏర్పాటు
- (5) రైతుల రిజిస్ట్రీకి లింక్ చేయడం.
- (6) పట్టణ ప్రాంతాల్లోని భూ రికార్డులు GIS మ్యాపింగ్తో డిజిటలైజ్ చేయబడతాయి.

### కార్మిక సంబంధిత సంస్కరణలు

- (1) ఇతర పోర్టల్లతో ఇ-శ్రామ్ పోర్టల్ను సమగ్రంగా ఏకీకృతం చేయడం అటువంటి వన్-స్టాప్ పరిష్కారాన్ని సులభతరం చేస్తుంది.
- (2) పరిశ్రమ మరియు వాణిజ్యం కోసం సమ్మతి సౌలభ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి శ్రమ సువిధ మరియు సమాధాన్ పోర్టల్లు పునరుద్ధరించబడతాయి.

### క్లెమేట్ పైనాన్స్ కోసం వర్గీకరణ

వాతావరణ అనుకూలత మరియు ఉపశమనానికి మూలధన లభ్యతను పెంపొందించడానికి వాతావరణ పైనాన్స్ కోసం వర్గీకరణ అభివృద్ధి చేయబడుతుంది.

### విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు మరియు విదేశీ పెట్టుబడులు

విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు మరియు విదేశీ పెట్టుబడుల కోసం నియమాలు మరియు నిబంధనలు సులభతరం చేయబడతాయి:

- (1) FDIని సులభతరం చేయడం
- (2) ఇష్ట చూపరులకు ప్రాధాన్యత
- (3) విదేశీ పెట్టుబడుల కోసం భారతీయ రూపాయిని కరెన్సీగా ఉపయోగించే అవకాశాలను ప్రోత్సహించండి.

### NPS వాత్సల్య

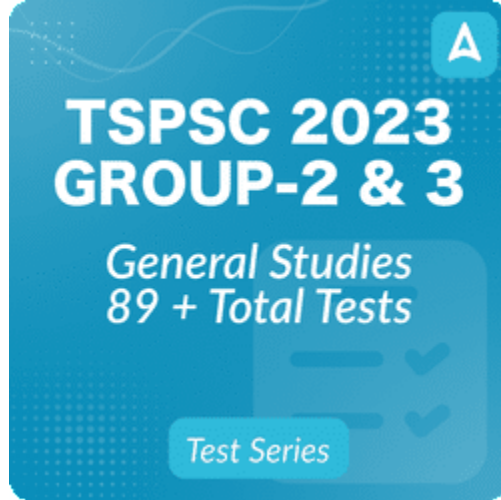
మైనర్ల కోసం తల్లిదండ్రులు మరియు సంరక్షకుల సహకారం కోసం ఒక ప్రణాళిక ప్రారంభించబడుతుంది. మెజారిటీ వయస్సు వచ్చిన తర్వాత, ప్లాన్ను సజావుగా సాధారణ NPS ఖాతాగా మార్చుకోవచ్చు.

### ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్

జన్ విశ్వాస్ బిల్లు 2.0పై ప్రభుత్వం కసరత్తు చేస్తోంది. వ్యాపార సౌలభ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి. రాష్ట్రాలు తమ వ్యాపార సంస్కరణల కార్యాచరణ ప్రణాళికలు మరియు డిజిటలైజేషన్ను అమలు చేయడానికి కూడా ప్రోత్సహించబడతాయి.

## నూతన పెన్షన్ విధానం (NPS)

ఎన్పిఎస్ను సమీక్షించే కమిటీ తన పనిలో గణనీయమైన పురోగతి సాధించింది. సాధారణ పౌరులను రక్షించడానికి ఆర్థిక వివేకాన్ని కొనసాగిస్తూ సంబంధిత సమస్యలను పరిష్కరించే పరిష్కారం రూపొందించబడుతుంది.



## 10. పన్ను సంబంధిత ప్రతిపాదనలు

కొత్త పన్ను విధానాన్ని సరళీకృతం చేయడం

కొత్త పన్ను విధానంలో, పన్ను రేటు నిర్మాణాన్ని ఈ క్రింది విధంగా సవరించాలని ప్రతిపాదించబడింది:

ఆదాయపు పన్ను చట్టం, 1961 యొక్క సమగ్ర సమీక్ష:

- ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ఆదాయపు పన్ను చట్టం, 1961 యొక్క సమగ్ర సమీక్షను ప్రకటించారు. చట్టం సంక్షిప్తంగా, స్పష్టంగా, సులభంగా చదవడానికి మరియు అర్థం చేసుకోవడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఇది వివాదాలు మరియు వ్యాజ్యాలను తగ్గిస్తుంది, తద్వారా పన్ను చెల్లింపుదారులకు పన్ను ఖచ్చితత్వాన్ని అందిస్తుంది. దీనిని ఆరు నెలల్లో పూర్తి చేయాలని సూచించారు.
- ధార్మిక సంస్థల పన్ను విధానం, TDS రేటు నిర్మాణం, రీఅసెస్మెంట్ మరియు సర్వీ ప్రొవిజన్లు మరియు క్యాపిటల్ గెయిన్స్ టాక్సేషన్కు సంబంధించిన నిబంధనలను సరళీకృతం చేయడం పైనాన్స్ బిల్లులో ఒక ముఖ్యమైన అంశంగా ఉన్నది.

ఏంజెల్ టాక్స్ రద్దు చేయబడింది:

- స్టార్టప్లను ప్రోత్సహించే ప్రయత్నంలో భారతదేశంలో పెట్టుబడిదారులపై ఏంజెల్ పన్నును రద్దు చేస్తున్నట్లు కేంద్ర మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ప్రకటించారు.
- కంపెనీ షేర్ల సరసమైన మార్కెట్ విలువ కంటే ఎక్కువ విలువతో దగ్గరి కంపెనీ షేర్ల సబ్స్క్రిప్షన్ ద్వారా లెక్కించబడని డబ్బు ఉత్పత్తి మరియు వినియోగాన్ని అరికట్టడానికి 2012లో ఏంజెల్ టాక్స్ మొదటిసారిగా ప్రవేశపెట్టబడినప్పటికీ, గత సంవత్సరం యూనియన్ బడ్జెట్లో ఏప్రిల్ 1, 2024 నుండి నాన్-రెసిడెంట్ ఇన్వెస్టర్లకు దాని పరిధి కూడా విస్తరించబడడం ద్వారా, స్టార్టప్ల నుండి తీవ్ర వ్యతిరేకతను ఎదుర్కొన్నది.

వ్యాజ్యం మరియు అప్పీలు:

- మొదటిగా స్వీకరించిన అప్పీళ్ల బ్యాంక్లాగ్ను పరిష్కరించేందుకు, అటువంటి అప్పీళ్లను వినడానికి మరియు నిర్ణయించడానికి ఎక్కువ మంది అధికారులను నియమించాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది, ప్రత్యేకించి ఎక్కువ పన్ను ప్రభావం ఉన్న వాటిపై.



కేంద్ర బడ్జెట్ 2024 ముఖ్యమైన అంశాలు

- ఆప్సీల్ లో పెండింగ్ లో ఉన్న కొన్ని ఆదాయపు పన్ను వివాదాల పరిష్కారం కోసం, ప్రభుత్వం వివాద్ సీ విశ్వాస్ స్కీమ్, 2024ను ప్రతిపాదించింది.
- వ్యాజ్యాన్ని తగ్గించడానికి మరియు అంతర్జాతీయ పన్నుల విషయంలో ఖచ్చితత్వాన్ని అందించడానికి, ప్రభుత్వం సురక్షితమైన నౌకాశ్రయ నియమాల పరిధిని విస్తరింపజేస్తుంది మరియు వాటిని మరింత ఆకర్షణీయంగా చేస్తుంది.

టాక్స్ బేస్ ను మరింతగా పెంచడం:

టాక్స్ బేస్ ను మరింతగా పెంచడం కోసం సెక్యూరిటీ లావాదేవీల ప్యూచర్స్ మరియు ఆప్స్ పై పన్నును వరుసగా 0.02 శాతం మరియు 0.1 శాతానికి పెంచాలని ప్రతిపాదించబడింది.

కొత్త పన్ను విధానంలో వ్యక్తిగత ఆదాయపు పన్నులో మార్పులు

- జీతం ఉన్న ఉద్యోగులకు స్టాండర్డ్ డిడక్షన్ ₹50,000 నుండి ₹75,000కి పెరిగింది.
- పెన్షనర్లకు కుటుంబ పెన్షన్ పై మినహాయింపు ₹15,000/- నుండి ₹25,000/-కి పెంచబడింది.

సవరించిన పన్ను రేటు :

సవరించిన పన్ను రేటు :	
0-3 లక్ష రూపాయలు	Nil
3-7 లక్షల రూపాయలు	5%
7-10 లక్షల రూపాయలు	10%
10-12 లక్షల రూపాయలు	15%
12-15 లక్షల రూపాయలు	20%
15 లక్షల రూపాయలకు పైనే	30%

- కొత్త పన్ను విధానంలో జీతం పొందిన ఉద్యోగి ఆదాయపు పన్నులో ₹ 17,500/- వరకు ఆదా చేస్తారు.

ఇతర ప్రధాన ప్రతిపాదనలు:

- 2 శాతం సమీకరణ లోవ్ ఉపసంహరణ;
- IFSCలలో నిర్దిష్ట నిధులు మరియు సంస్థలకు పన్ను ప్రయోజనాల విస్తరణ
- బినామీ లావాదేవీల (నిషేధం) చట్టం, 1988 ప్రకారం నేరారోపణను మెరుగుపరిచేందుకు, పూర్తి మరియు నిజమైన వెల్లడిపై బెనామీదార్ కు పెనాల్టీ మరియు ప్రాసిక్యూషన్ నుండి రోగనిరోధక శక్తి.
- కస్టమ్ డ్యూటీలో మార్పులు.
- క్యాపిటల్ గెయిన్స్ యొక్క సరళీకరణ మరియు హేతుబద్ధీకరణ(12%)

కేంద్ర బడ్జెట్ ఏమిటి?

యునియన్ బడ్జెట్ (సాంకేతికంగా భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 112 ప్రకారం వార్షిక ఆర్థిక ప్రకటన అని పిలుస్తారు) ప్రభుత్వం యొక్క ఆర్థిక స్థితిగతులను తెలియజేస్తుంది. ఇది గత సంవత్సరం ప్రభుత్వం ఎంత డబ్బు సేకరించింది, ఎక్కడ ఖర్చు చేసింది మరియు అంతరాన్ని తీర్చడానికి ఎంత రుణం తీసుకోవలసి వచ్చింది అని మాత్రమే కాకుండా, వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో (లో ప్రస్తుత సందర్భంలో, ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం), ఎంత మరియు ఎక్కడ ఖర్చు చేయాలని ప్లాన్ చేస్తుంది మరియు అంతరాన్ని తగ్గించడానికి ఎంత రుణం తీసుకోవలసి ఉంటుంది అనే అంశాలను విశదీకరిస్తుంది. రెవెన్యూ మరియు క్యాపిటల్ విభాగాలు కలిసి, కేంద్ర బడ్జెట్ను తయారు చేస్తాయి.

### బడ్జెట్కు సంబంధించిన కొన్ని ముఖ్యమైన నిబంధనలు ఏమిటి?

1. రెవెన్యూ బడ్జెట్: రెవెన్యూ బడ్జెట్లో ప్రభుత్వ ఆదాయ (పన్ను రాబడులు మరియు పన్నుయేతర ఆదాయాలు) మరియు ఆదాయ వ్యయాలు ఉంటాయి. పన్ను రాబడిలో కేంద్రం విధించిన పన్నులు మరియు ఇతర సుంకాల ద్వారా వచ్చే ఆదాయాలు ఉంటాయి.
2. రెవెన్యూ వ్యయం: ప్రభుత్వ శాఖల సాధారణ నిర్వహణకు మరియు వివిధ సేవలను అందించడానికి, రుణంపై వడ్డీ చెల్లింపులు, రాయితీలను తీర్చడం, సహాయంలో 11 గ్రాంట్లు మొదలైన వాటి కోసం రెవెన్యూ వ్యయం. భారత ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన ఆస్తులను ఆదాయ వ్యయంగా పరిగణిస్తారు.
3. మూలధన బడ్జెట్: మూలధన రాబడులు మరియు మూలధన వ్యయాలు కలిసి మూలధన బడ్జెట్గా ఉంటాయి. మూలధన రాబడులు ప్రభుత్వం సేకరించిన రుణాలు. మూలధన వ్యయంలో భూమి, భవనాలు, యంత్రాలు, పరికరాలు వంటి ఆస్తుల సేకరణ, అలాగే షేర్లు మొదలైన వాటిలో పెట్టుబడులు, మరియు రాష్ట్ర మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల ప్రభుత్వాలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు, కార్పొరేషన్లకు కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిన రుణాలు మరియు అడ్వాన్సులు ఉంటాయి.
4. ఫిస్కల్ డెఫిసిట్: రెవెన్యూ రాబడులు ప్లాన్ బ్యూజెట్-రహిత మూలధన రాబడులు (ఎన్ డి సి ఆర్) మరియు మొత్తం వ్యయానికి మధ్య ఉండే వ్యత్యాసాన్ని ఫిస్కల్ డెఫిసిట్ అంటారు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, ద్రవ్య లోటు అనేది "ప్రభుత్వం యొక్క మొత్తం రుణ అవసరాలకు ప్రతిబింబం".
5. డిమాండ్ ఫర్ గ్రాంట్స్: రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 113, వార్షిక ఆర్థిక ప్రకటనలో చేర్చబడిన మరియు లోక్ సభ ద్వారా ఓటు వేయడానికి అవసరమైన భారత సంఘటిత నిధి నుండి ఖర్చుల అంచనాలను గ్రాంట్ కోసం డిమాండ్ రూపంలో సమర్పించాలని ఆదేశించింది.
6. మనీ బిల్: ఆర్టికల్ 110 అనేది పన్నులు, ప్రభుత్వం రుణాలు తీసుకోవడాన్ని నియంత్రించడం మరియు కభారత సంఘటిత నిధి నుండి ఖర్చులు లేదా ధన రాబడులు వంటి వాటికి సంబంధించిన నిబంధనలను కలిగి ఉన్న "మనీ బిల్లు" అని నిర్వచిస్తుంది.
7. ఫైనాన్స్ బిల్లు: పార్లమెంటు ముందు వార్షిక ఆర్థిక నివేదికను సమర్పించే సమయంలో, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 110 (1)(ఎ) యొక్క ఆవశ్యకతను నెరవేర్చడానికి, విధింపు, రద్దు, ఉపశమనాలను వివరించే ఆర్థిక బిల్లు కూడా సమర్పించబడుతుంది. . డబ్బు మరియు ఆర్థిక బిల్లుల మధ్య ఉన్న ప్రధాన వ్యత్యాసం ఏమిటంటే, రాజ్యసభ (ఎగువ సభ) సిఫార్సులను చేర్చే నిబంధనను కలిగి ఉండగా, బడ్జెట్లో ప్రతిపాదించబడిన పన్నుల మార్పు లేదా నియంత్రణ చేయడాన్ని తప్పనిసరి చేయదు. మనీ బిల్లుల విషయానికి వస్తే రాజ్యసభ సిఫార్సులను తిరస్కరించే హక్కు లోక్ సభకు ఉంది.

**IBPS RRB CLERK 2024**  
Prelims Test series  
1500+ MCQs  
Test Series

**AP DSC SGT 2024**  
1000+MCQs  
Test Series

**RRB ALP 2024**  
Stage-I CBT  
20 Total Tests  
Test Series

**APPSC**  
గ్రూప్ 2 2024  
Mains Test series  
1600+ MCQs  
Test Series

**BILINGUAL**  
**IBPS CLERK**  
Prelims 2024  
Prelims Test series  
900+ MCQs  
Test Series

**FREE**  
**SSC CHSL**  
TIER-I  
Previous Year Papers  
Mock Tests  
Test Series

**తెలంగాణ మెగాప్యాక్**  
TSPSC, Telugu SSC, Telugu Bank, Telugu Railway  
మీ ప్రతి పరీక్షకు ADDA 247 తెలుగు యొక్క సరైన మార్గం

**Certificate Course**  
Working knowledge of Computer for IBPS Clerk  
Start Aug 02, 2024

**AP & TS మెగా ప్యాక్**  
APPSC, TSPSC, Telugu SSC, Telugu Bank, Telugu Railway  
మీ ప్రతి పరీక్షకు ADDA 247 తెలుగు యొక్క సరైన మార్గం